

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Alkmaar

Langedijk

Datum: 5 februari 2020

Locatie: Gemeentehuis de Binding

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in Langedijk op 5 februari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Langedijk als onderdeel van de deelregio Alkmaar. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0, (3) Lokale kracht.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

Circa 35 mensen hebben deelgenomen aan het atelier. De groep deelnemers bestond uit bewoners en ondernemers. Een raadslid was aanwezig als toehoorder.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van de scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprek over de scenario's en bouwstenen.....	5
Scenario banner:.....	6

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Alkmaar zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Landschappelijke kenmerken als troef, (2) Energielandschap 2.0 en (3) Lokale kracht.

Het scenario **Landschappelijke kenmerken als troef** richt zich op het behouden ofwel versterken van de diversiteit in het landschap. De belangrijkste uitgangspunten:

- De energietransitie volgt de maat van het landschap en sluit aan bij landschappelijke kenmerken.
- Zonne- en windenergie is ingepast in een beperkt aantal gebieden.
- De energietransitie wordt gezien als een kans om de biodiversiteit in gebieden waar deze nu laag is te vergroten, onder andere door zonneparken te combineren met natuurontwikkeling.

Het scenario **Energielandschap 2.0** focust op het opwekken van een grote hoeveelheid energie als regio, voor eigen verbruik en export. De belangrijkste uitgangspunten:

- Met lokale eigenaarschap wordt op kleine schaal energie geleverd voor de lokale vraag en op regionale schaal wordt grootschalig elektriciteit opgewekt voor de export.
- Het agrarische gebruik in het productielandschap transformeert naar "wind- en zonneboeren".
- Het stedelijk landschap wordt volledig benut door daken, gevels en parkeerplaatsen in te zetten voor elektriciteitsopwekking.
- In het energielandschap is er ruimte voor ontwikkeling en innovatie.

In het scenario **Lokale kracht** staat coöperatieve opwekking en lokaal eigendom centraal. De uitgangspunten:

- De opwekking landt dicht bij de mensen en is zichtbaar.
- De baten en winst van energieopwekking vloeien terug naar de lokale gemeenschap.
- Door middel van een fonds en in samenwerking met de gemeente worden lokale doelen nagejaagd, zoals investeren in infrastructuur, de natuur en lokale verenigingen.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Discussie over locaties en uitgangspunten.

Wind en zon in Geestmerambacht

Tijdens het atelier hebben deelnemers verschillende standpunten geuit m.b.t. wind en zon in Geestmerambacht.

- Windmolens langs de N245 (S3) naast Geestmerambacht. De ene deelnemer vindt dit een goed idee ("dit is relatief ver van een woongebied en spreekt daarom aan"). Een andere deelnemers benoemt dit gebied specifiek als locatie waar volgens hem/haar geen windturbines mogen geplaatst worden.
- Sommige deelnemers vinden dat de plaatsing van zonnepanelen i.p.v. windmolens beter past bij gemeente en recreatieschap Geestmerambacht.

Restricties voor zon en wind

Sommige deelnemers vinden dat we het Unesco gebied, alsook Natura2000 en NNN-gebieden, moeten sparen. Anderen vinden dan weer: "iedereen moet meedoen, dat betekent ook windturbines in Natura 2000 gebied zoals de duinen." En: "we moeten water bij de wijn doen, zowel natuur als landbouwgrond zijn nodig anders komen we er nooit."

Deelnemers noemen ook dat de 600m grens vanaf woningen (in binnen en buiten gebied) moet behouden blijven.

Kansen langs het Kanaal Alkmaar naar Kolhorn

Het kanaal wordt genoemd als kansrijk voor duurzame opwekking (*NB: op één van de flip-overs*), maar een voorkeur voor zon/wind wordt niet gespecificeerd. Een deelnemer uitte wel in de plenaire discussie dat dit mogelijk een geschikte locatie is voor wind (*NB: dit is binnen de 400m van woonkernen en niet in lijn met de bestaande geluidsrestrictie: 485m afstand behouden van de woonkernen. Ook zon op de bermen/dijken van het kanaal zou kunnen, maar is niet plenair besproken*).

Ideeën m.b.t. het versnellen van de energietransitie:

- Crowdfunding van energiecollectieven.
- Woningen versneld isoleren; en besparingen in het algemeen.
- Zoek interactie en werk samen met grote bedrijven (grootverbruikers en afnemers).
- Motiveren om samen verantwoording te nemen/versterking van sociale structuur.
- Bij grootschalig project dient het overheidstoezicht strenger te zijn, zodat burgers meer vertrouwen hebben in de organisatie.

Aandachtspunten:

- Denk circulair, ook in de energietransitie.
- Kijk naar de volledige energietransitie, ook naar vervoer en warmte.

Techniek en innovatie:

- Alternatieve techniek: warmteopslag in diepe bodem.
- Alternatieve techniek: aardwarmte/geothermie.
- Zorg: de opslag van elektriciteit. En: kan dat ook lokaal?

Gesprek over de scenario's en bouwstenen

Gesprek over de scenario's

Deelnemers hebben vanuit alle drie de scenario's naar de mogelijkheden gekeken voor de opwek van hernieuwbare energie. Het scenario *'Landschappelijke kenmerken als troef'* werd het meest gebruikt. Eén van de groepen die hun sticker bij dit scenario heeft geplakt geeft aan dat de andere twee scenario's minder aantrekkelijk waren: "bij *'Energielandschap 2.0'* hebben we het gevoel dat het voor ons wordt bepaald en in *'Lokale kracht'* geloven we niet. Vandaar om vooral naar de mogelijkheden te kijken vanuit *'Landschappelijke kenmerken als troef'*". Andere groepen geven aan dat voor hen het uitgangspunt dat het landschap leidend is het meest aanspreekt: "wees terughoudend en plaats het passend in het landschap met behoud van landschappelijke kwaliteit".

Over het scenario *'Lokale kracht'*: men is enthousiast over het uitgangspunt om gezamenlijke verantwoordelijkheid te nemen en mee te doen. Een groep voegt hieraan toe dat zij vinden dat het scenario "Lokale kracht" er ten opzichte van de andere twee scenario's de meest logisch en evenwichtig mogelijkheden oplevert.

Over *'Energielandschap 2.0'*: enkele agrariërs die al windturbines hebben geplaatst op eigen grond geven aan een voorkeur te hebben voor het ambitieniveau van dit scenario. Het geeft hun namelijk de mogelijkheid om uit te breiden. Ook vindt één van de deelnemers de opbrengst bij *'Landschappelijke kenmerken als troef'* (NB: *en dan wellicht ook van 'lokale kracht'*) te beperkt om de opgelegde taakstelling (van het Rijk) te voorkomen.

Gesprek over de bouwstenen

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken.** Men vindt dit een logische bouwsteen. Daarbij kan dit snel worden gerealiseerd en hebben gebruikers er direct profijt van. Men vindt dat het ambitieniveau van 30% van grote daken te laag is, dit zou 90% kunnen en moeten zijn. (NB: 30% is het maximaal beschikbare dakoppervlak, rekening houdend met oriëntatie, dakkapellen, etc. Het 90% percentage is dus niet mogelijk). Een deelnemer voegt toe: "alle daken moeten verplicht geschikt gemaakt worden voor zonnepanelen. En hierbij moeten we zorgen dat investeren loont."
- Er is positief geplakt bij verschillende bouwstenen (over de scenario's heen) voor **zon en wind langs infrastructuur** en **bedrijventerreinen**. De discussie hierover maakt duidelijk dat men hier inderdaad overwegend positief tegen overstaat maar dat er wel rekening gehouden dient te worden dat het niet te dicht bij woonkernen komt (dit is de reden voor de oranje sticker bij wind langs spoorlijnen en de oranje stickers bij wind rondom stads- en dorpsranden).

Over gemixte bouwstenen:

- Over de bouwsteen **zon op agrarische gronden (in de Schermerpolder)** is discussie. Er is één groep die hier een groene sticker heeft geplakt. Dat was wel na veel wikken en wegen (de afweging was tussen wind of zon op agrarische grond in de schermerpolder) maar uiteindelijk is deze groep toch voor zon gegaan omdat ondanks het grote aantal hectare dat hiervoor gebruikt gaat worden, wel de grootste bijdrage gaat leveren (meer dan wind in de polder). Het argument van andere groepen om hier juist een oranje te plakken is dat het goede agrarische grond is en het niet verstandig is om op goede gronden zonneweiden te plaatsen.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- Deelnemers waren grotendeels kritisch op **wind in de duinen**. De duinen zijn een kwetsbaar gebied wat betreft natuur (ook vogels) en beschermt het achterliggende land voor de gevolgen van klimaatverandering (stijgende zeespiegel). Toch is er één groene sticker geplakt met als argument dat we alles nodig hebben en ook de duinen niet uitgesloten zijn. Er is niet de voorkeur om het aantal turbines te plaatsen zoals in het scenario is opgenomen maar er is best plek voor 2 of 3 turbines (onder het credo dat iedereen kan bijdragen).
- **Zon langs dijken** is ook negatief gestickerd. Twee geluiden hierbij: enerzijds omdat de dijken het meest natuurrijk zijn, en anderzijds omdat deze bouwsteen niet zoveel bijdraagt.
- **Wind rondom stads- en dorpsranden**: dit heeft hoofdzakelijk te maken met overlast van slagschaduw. Daar kan rekening mee worden gehouden door windturbines stil te zetten maar dat heeft dan ook een negatieve impact op de effectiviteit en opbrengst van deze turbines.
- **Zon op water** is ook negatief gestickerd. De redenen zijn dat er te weinig water is in de regio en dat de techniek nog niet ver genoeg is om een substantiële bijdrage te leveren.

Tot slot wordt bij het afronden nog ingebracht dat men een combinatie van zon en wind belangrijk vindt (om elkaar op te kunnen vangen). Dit is een breder gedragen opmerking in de groep. Het gesprek wordt ook gevoerd over: "Wat heb je liever? Negen Ha zonneweide of 1 windturbine?". "Het laatste", vinden sommigen.

Een laatste mededeling is dat een deel van de deelnemers het belangrijk vindt voor (klein)kinderen en de oproep doet aan de wethouder om hen er in het vervolg ook bij te betrekken.

Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschappelijke kenmerken als troef				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		3	0	
Zon op agrarische gronden:	Ingepast in polderlandschap	1	0	
	Ingepast in strandwallen	0	1	
	Op verzilte gronden			X
	Bij bodemdaling			X
Zon op parkeerplaatsen		1	0	
Zon op asfalt	Op fietspaden			X
Wind				
	Langs waterwegen	2	1	

Zoekgebied wind:	Op droogmakerij	0	1	
------------------	-----------------	---	---	--

SCENARIO 2: Energielandschap 2.0				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op agrarische grond:	Een groot veld in de Schermerpolder	1	2	
	Langs infrastructuur in clusters			X
	Op veenpolderlandschap	0	2	
	Buffer rondom bedrijfsterreinen	1	0	
	Transformatie van glastuinbouwgebied			X
Zon op grote daken		2	0	
Zon op kassen	Transformatie huidige functie			X
Zon op parkeerplaatsen				X
Zon langs dijken		0	3	
Zon op water		0	2	
Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West	1	1	
Zon op gevels				X
Zon op asfalt				X
Wind				
Zoekgebied wind:	In duingebied	1	8	
	Langs dijken	0	1	
	Op agrarische gronden in de Schermerpolder			X
	Langs infrastructuur	0	1	
	Langs N-Wegen	2	0	
	In glastuinbouwgebied	1	0	
Repoweren bestaande windturbines		3	0	

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op dak		4	0	
Zon op agrarische gronden:	Rond stads- en dorpsranden	1	0	
	Langs spoorwegen	1	0	
	Langs bedrijfsterreinen	1	0	
	Langs wegen	1	0	
Zon op water			2	
Zon op parkeerplaatsen		1	0	

Zon op geluidschermen	Noord-Zuid/ Oost-West	2	0	
Zon op gevels		0	1	
Wind				
Zoekgebied wind:	Rondom bebouwd gebied	0	2	
	Rondom bedrijfsterreinen	3	0	
	Langs snelwegen	2	0	
Repoweren bestaande windturbines		1	0	